

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van DVM Handels-, Technisch en Beroepsonderwijs te AALST

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Instellingsnummer	35899
Instelling	DVM Handels-, Technisch en Beroepsonderwijs
Directeur	Kristine IMPENS
Adres	Onderwijsstraat 5 - 9300 AALST
Telefoon	053-72.96.80
Fax	053-77.36.74
E-mail	kristine.impens@dvmhtbaalst.be
Website	http://www.dvmhtbaalst.be
Bestuur van de instelling	VZW ECOV
Adres	Sinte Annalaan 99 - 9300 AALST
Scholengemeenschap	SGKSO SALEM
Adres	Pachthofstraat 3 - 9308 GIJZEGEM
CLB	Vrij CLB Aalst
Adres	Langestraat 12 - 9300 AALST
Dagen van het doorlichtingsbezoek	25/02/2013; 26/02/2013; 27/02/2013; 28/02/2013; 01/03/2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	01/03/2013
Datum bespreking verslag met de instelling	17/04/2013
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Luc Mondelaers
Teamleden	Hilde De Rijbel Vera Timmers Hubert Van Tendeloo
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS.....	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Bio-esthetiek in tso derde graad, derde leerjaar in de studierichting Esthetische lichaamsverzorging (leerplan D/1996/0279/008).....	8
3.1.1.2 Dameskappen/Herenkappen in bso derde graad, derde leerjaar in de studierichting Haarstilis (leerplan D/2005/0279/003)	10
3.1.1.3 Engels in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan D/2004/0279/056)	12
3.1.1.4 Frans in de A-stroom (leerplan D/2010/7841/014)	14
3.1.1.5 Mode in de basisoptie Creatie en vormgeving (leerplan D/1998/0279/006)	15
3.1.1.6 Mode in tso tweede graad in de studierichting Creatie en mode (leerplan D/1999/0279/037A) en in tso derde graad in de studierichting Creatie en mode ((leerplan D/2001/0279/043)	16
3.1.1.7 Project algemene vakken in bso derde graad in de studierichting Haarzorg en in de studierichting Verkoop (leerplan D/2012/7841/026)	18
3.1.1.8 Toegepaste economie in tso tweede graad in de studierichting Handel-talen (leerplan D/2005/0279/015).....	21
3.1.1.9 Toegepaste economie in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan D/2011/7841/048 en D/2007/0279/001).....	22
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	24
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	24
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	25
4.1 Professionalisering	25
4.1.1 Aanvangsbegeleiding.....	25
4.2 Welzijn.....	25
4.3 Begeleiding.....	26
4.3.1 Leerbegeleiding	26
4.4 Evaluatie.....	27
4.4.1 Evaluatiepraktijk	27
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	29
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	31
6.1 Wat doet de school goed?.....	31
6.2 Wat kan de school verbeteren?	31
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	31
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG	32
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	32
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	32
7.3 Overige reglementering: regeling voor het vervolg	32

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van structuuronderdelen om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan. Hierbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

DVM Handels-, Technisch en Beroepsonderwijs is een middelgrote school met meer dan 650 leerlingen. Naast een A- en B-stroom in de eerste graad biedt de school binnen de onderwijsvormen bso en tso een aantal studierichtingen aan die zich situeren binnen de studiegebieden chemie, handel, lichaamsverzorging en mode.

In verhouding tot vergelijkbare Vlaamse scholen kent de school in de eerste graad minder B- en meer C-attesten toe. Dit vertaalt zich in een relatief hoog aantal bissers. Ook in het bso en het tso ligt het aantal C-attesten in de meeste studierichtingen vrij hoog. Een ruim aantal leerlingen met een B- of C-atteest verlaat de school. Maar omgekeerd vindt er elk jaar tot eind januari een relatief grote instroom plaats van leerlingen die elders minder succesvol waren. Dit confronteert de school met een gediversifieerd leerlingenpubliek waarvan de beginsituatie soms sterk verschillend is. Van de tso-afgestudeerden vat iets minder dan twee derde vervolgstudies aan in het hoger onderwijs, wat ongeveer op dezelfde hoogte ligt als het Vlaams gemiddelde. Van deze groep opteert drie vierde voor een professioneel gerichte bacheloropleiding. Na het eerste jaar hoger onderwijs ligt het studiesucces van deze oud-leerlingen globaal genomen iets hoger dan het Vlaams gemiddelde. De groep die voor een academisch gerichte bacheloropleiding kiest, is te klein om er conclusies aan vast te knopen.

Het erkenningsonderzoek op basis van de geselecteerde vakken en studierichtingen wijst uit dat de realisatie van de onderwijsdoelstellingen wisselvallig is. In de eerste graad worden de onderwijsdoelstellingen voor de onderzochte vakken voldoende bereikt. Dat is ook het geval in de studierichtingen Handel-talen (tweede graad) en Creatie en mode (tweede en derde graad). In de studierichting Handel (derde graad) is het beeld genuanceerd: de leerplanrealisatie voldoet voor toegepaste economie, maar niet voor Engels. In de derde graad voldoet de leerplanrealisatie niet in de studierichtingen Haarzorg, Verkoop, Esthetische lichaamsverzorging en Haarstilst voor de daar onderzochte vakken. In het algemeen wijzen de vaststellingen erop dat er in verscheidene vakken nog te weinig leerplangericht gewerkt wordt. Bovendien mist de evaluatie vaak validiteit.

In de school heerst een taakgericht leerklimaat. De school is bekommerd om het welbevinden van haar leerlingen en neemt heel wat initiatieven om haar leerlingen een brede vorming te geven.

Tijdens de doorlichting werden de aanvangsbegeleiding, de leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk nader onderzocht. Voor nieuwe personeelsleden voorziet de school in een doordacht en kwaliteitsvol vormingstraject, waarvan informatieverstrekking, klasbezoeken, coaching en ervaringsuitwisseling de kern uitmaken. Hoewel de school op het vlak van leerbegeleiding heel wat initiatieven neemt, zijn die vaak nog te weinig doelgericht en missen zij doeltreffendheid. De leerplannen en de vakoverschrijdende eindtermen worden nog onvoldoende benut als referentiekader voor het opzetten van een beleid rond 'leren leren'. Er zijn een aantal geïsoleerde initiatieven met betrekking tot 'leren leren', maar in de vakken wordt daar vaak onvoldoende op ingehaakt. Ook zijn er nog geen instrumenten ontwikkeld om de effecten van de leerbegeleidende maatregelen te meten. Voor de evaluatiepraktijk heeft de school enkel een afsprakenkader uitgewerkt. Een heldere visie en daaraan gekoppelde doelstellingen zijn er niet. De school vertrouwt erop dat de leraren en vakgroepen voldoende professioneel zijn om gestalte te geven aan een valide evaluatie. Uit de doorlichting blijkt echter dat niet alle leraren en vakgroepen hierin slagen. Een gebrek aan een representatieve en betrouwbare vraagstelling ligt meestal aan de basis hiervan. De oorzaken voor tekorten worden bovendien nogal gemakkelijk bij de leerling gelegd zonder dat leraren daarbij hun eigen handelen in vraag stellen.

De nieuwe schoolleiding heeft nog onvoldoende haar stempel kunnen drukken op het schoolbeleid, maar heeft wel al een aantal nieuwe accenten gelegd. Directie en coördinatoren overleggen met elkaar in de directieraad. De schoolleiding wil de directieraad op termijn laten uitgroeien tot een denktank die de grote beleidslijnen uitzet. Onder impuls van de directieraad werd enkele jaren geleden de schoolvisie vernieuwd. Ze geldt als toetssteen en inspiratiebron voor het schoolbeleid. De pedagogische raad bestaat uit niet-verkozen personeelsleden en heeft een vrij grote beslissingsbevoegdheid op pedagogisch gebied. De leerlingenraad is de stuwende kracht bij het opzetten van schoolactiviteiten, maar participeert niet aan het schoolbeleid. Bij gebrek aan belangstelling leidt de ouderraad een weinig dynamisch bestaan. Op het vlak van kwaliteitszorg zijn er weliswaar enkele verspreide initiatieven, maar het ontbreekt nog aan een totaalvisie waarbij vanuit het perspectief van permanente kwaliteitsverbetering voor elk van de onderwijsprocessen de fasen van de kwaliteitscirkel (plannen, uitvoeren, evalueren, bijstellen) systematisch doorlopen worden.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	Frans	
Graad 1 Creatie en vormgeving		mode
Graad 2 TSO Creatie en mode		mode
Graad 2 TSO Handel-talen		toegepaste economie
Graad 3 BSO Haarstilist		dameskappen, herenkappen
Graad 3 BSO Haarzorg	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Verkoop	project algemene vakken	
Graad 3 TSO Creatie en mode		mode
Graad 3 TSO Esthetische lichaamsverzorging		bio-esthetiek
Graad 3 TSO Handel		Engels, toegepaste economie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel

Professionalisering

Aanvangsbegeleiding

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Milieu

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Bio-esthetiek in tso derde graad, derde leerjaar in de studierichting Esthetische lichaamsverzorging (leerplan D/1996/0279/008)

Voldoet niet

De stages zijn niet afgestemd op de leerplandoelen. De kwaliteit van de evaluatie is leraargebonden en biedt onvoldoende waarborgen dat de leerlingen alle leerplandoelen beheersen. Door infrastructurele beperkingen is het inoefenen en/of toepassen op modellen beperkt.

Onderwijsaanbod De school kiest voor de invulling van de praktijk voor de vakonderdelen gelaats- en lichaamsverzorging, waarbij make-up en handverzorging deels worden geïntegreerd.

Het vooropgestelde opleidingsconcept omvat een praktijkcluster voor het aanleren van nieuwe technieken m.b.t. gelaats- en lichaamsverzorging en een integratie van deze toepassingen op modellen tijdens salonwerk ("instituut" genoemd). De efficiëntie van de lessen "instituut" lijdt onder infrastructurele tekorten. Er zijn onvoldoende werkposten, waardoor sommige leerlingen niet de kans krijgen om toepassingen uit te voeren op modellen. Hierdoor kan de beheersing van nieuw aangeleerde technieken verloren gaan. Ook het gebruik van twee vaklokalen biedt niet altijd voldoende mogelijkheden om volwaardig nieuwe technieken in te oefenen op modellen.

Hoewel leerlingen hun werkzaamheden moeten kunnen plannen, gebeurt dit nog onvoldoende in de voorbereiding en in de lessen "instituut". Dit is deels te verklaren door de beperkte infrastructuur.

Ondanks de inspanningen van een aantal leraren om de leerlingen goed op te leiden, beheersen sommige leerlingen de specifieke basiskennis van de derde graad nog onvoldoende.

De school opteert voor twee periodes van alternerende stages, twee korte blokstages (parfumeriestage en instituutstage) met daarenboven nog een buitenlandse stageperiode van drie weken in het kader van een Europees project.

De stagedocumenten zijn administratief niet in orde. Op de meeste stageovereenkomsten ontbreken de vermelding van de concrete stagedagen, de namen van de mentor en/of de stagebegeleider, de datum van ondertekening, het ondernemingsnummer, het nummer van het paritair comité en soms ook nog een handtekening. Het stagereglement is niet volledig in overeenstemming met het opgelegde model van de omzendbrief.

De stageactiviteitenlijst is niet geënt op de vakspecifieke doelstellingen van het leerplan Esthetische lichaamsverzorging, maar is een kopij van de stageactiviteitenlijst van het tweede leerjaar van de derde graad tso Schoonheidsverzorging.

De stageactiviteiten worden geïnventariseerd, maar men trekt er geen besluiten uit. Bijsturingen na de eerste alternerende stageperiode zijn er nauwelijks.

Uit de stageactiviteitenlijst van vorig schooljaar blijkt dat de meerwaarde van de alternerende stages erg beperkt was. De leerlingen observeren veelal en voeren meestal dezelfde (routine-) activiteiten uit.

Voor de parfumeriestage en instituutstage wordt weer dezelfde stageactiviteitenlijst gebruikt. Nochtans worden hier andere stagedoelen beoogd.

Uitrusting Het succes van de opleiding tot schoonheidsspecialist weegt op de schoolinfrastructuur.
De specifieke uitrusting, apparatuur en materiaal voor gelaats- en lichaamsverzorging voldoen aan de eisen van het leerplan voor kleine klasgroepen, maar de praktijklokalen zijn niet afgestemd op de huidige klasgroep. Zo beschikt de school niet over voldoende ruime praktijklokalen om de volledige klasgroep toepassingen op modellen te laten inoefenen.

Evaluatiepraktijk Hoewel tempo in dit leerjaar een aandachtspunt is, wordt dit niet altijd meegenomen in de evaluatie.
De uitgevoerde opdrachten worden uitvoerig omschreven in een individuele format. De opdrachten worden echter nog niet geïnventariseerd m.b.t. de diverse aspecten van de leerplanrealisatie. Hierdoor is het niet duidelijk of iedere leerling alle facetten opgelegd door het leerplan voldoende heeft ingeoeft en ook beheerst, waardoor de leerplanrealisatie niet kan worden aangetoond.
Hoewel leerlingen de activiteiten van het “instituut” kunnen plannen is dit nog geen element van de evaluatie.

Voor de theoretische component is de evaluatie onvoldoende afgestemd op de leerplandoelen en primeert vaak de reproductie.

Leerbegeleiding De progressie van de leerlingen voor de praktijk wordt overzichtelijk geïnventariseerd, maar deze gegevens worden onvoldoende benut voor reflectie ten aanzien van de leerplanrealisatie.
De evaluatie van de stages (vaak erg laat geverifieerd) wordt onvoldoende benut om het leerproces te sturen.

3.1.1.2 Dameskappen/Herenkappen in bso derde graad, derde leerjaar in de studierichting Haarstilit (leerplan D/2005/0279/003)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie m.b.t. herenkappen voldoet niet: de meeste leerlingen hebben geen toepassingen voor herenkappen uitgevoerd.

Onderwijsaanbod Door infrastructurele beperkingen wordt een deel van de lessen omgezet in stages (gemiddeld 12 uur per week). Hierdoor zijn de contacturen voor praktijkonderricht beperkt. Verder participeren de leerlingen aan diverse projecten, waaronder een buitenlandse stage. Voor deze activiteiten worden geen inhaalmomenten georganiseerd, waardoor de effectieve lestijd beperkt is. Dit heeft nadelige gevolgen voor de leerplanrealisatie.

De school heeft de leerplanrealisatie vertaald naar een organisatiemodel rond training en salonwerk, waarbij de focus voornamelijk ligt op dameskappen. In dit organisatiemodel is er weinig tot geen aandacht voor herenkappen. Vorig schooljaar hebben heel wat leerlingen geen toepassingen voor herenkappen uitgevoerd. Ook dit schooljaar is dit het geval.

Het concept met enerzijds training en anderzijds salonpraktijk biedt voldoende garanties voor de leerplanrealisatie m.b.t. dameskappen. Voor de lessen salonwerk (dameskappen) beschikt de school over een erg ruim en gevarieerd modellenbestand, wat bevorderlijk is voor de leerplanrealisatie.

Hoewel er binnen de vakgroep afspraken zijn gemaakt m.b.t. de uitvoering van diverse technieken, het hanteren van materiaal en het na te streven tempo, leven niet alle leraren deze afspraken na. De meeste leerlingen hanteren kam en schaar op een correcte wijze, maar het plaatsen van de watergolfrollers en het verwijderen van kleuringen beheersen sommige leerlingen nog onvoldoende.

De school opteert voor alternerende stages. De stagedocumenten zijn administratief niet in orde. Op de meeste stageovereenkomsten ontbreken de vermelding van de concrete stagedagen, de naam van de mentor en/of de stagebegeleider, de datum van ondertekening, het ondernemingsnummer, het nummer van het paritair comité en soms ook nog een handtekening. Het stagereglement is niet volledig in overeenstemming met het opgelegde model van de omzendbrief. De stageactiviteitenlijst is niet geënt op de vakspecifieke doelstellingen van het leerplan; de cluster herenkappen ontbreekt. Wel gaat veel aandacht naar attitudes. De stageactiviteiten worden niet geïnventariseerd en er worden ook geen besluiten uit getrokken.

Uit de stagedocumenten blijkt dat de leerlingen nog te veel routinetaken uitvoeren; vorig schooljaar was de meerwaarde van de stages voor een aantal leerlingen veeleer beperkt.

De stagebegeleiding staat niet in verhouding tot de ingerichte stageuren, wat een overtreding is van de regelgeving m.b.t. stages (SO/2002/09 punt 8.2.).

Uitrusting Het succes van de opleiding tot kapper weegt op de schoolinfrastructuur. Momenteel beschikt de school niet over voldoende infrastructuur (praktijklokalen) om voor de volledige klasgroep wekelijks de praktijklessen salonwerk te organiseren. Hierdoor gaat een deel van de leerlingen om de veertien dagen bijkomend op stage. Het huidige vaklokaal salonwerk voldoet ruim voor praktijkonderricht m.b.t. dameskappen voor één klasgroep. Er zijn voldoende producten en materieel aanwezig om de leerplanrealisatie m.b.t. dameskappen te ondersteunen. De infrastructuur voor herenkappen is quasi onbestaande. Hierdoor kunnen de leerplandoelstellingen m.b.t. herenkappen onvoldoende worden gerealiseerd. De aanwending van ICT in de praktijklessen is beperkt.

Evaluatiepraktijk Hoewel in de vakgroep afspraken rond evaluatie zijn gemaakt, leven de leraren ze niet altijd na. Momenteel is de evaluatie te leraargebonden en niet altijd leerplangericht. Er is haast geen verschil tussen goed en zwak presteren in de evaluatie/waardering van de leerling. Dit verklaart deels de verschillen in kennis en vaardigheden, maar ook in tempo bij de leerlingen. De evaluatie van de theorie is nog te veel een losstaand geheel in het curriculum van Haarstilist. Daarbij wordt nog te veel gefocust op reproductie, veeleer dan op de meting van de mate waarin de leerlingen de doelstellingen beheersen. Het concept van de geïntegreerde proef (GIP) omvat diverse praktijkgerichte aspecten van de opleiding, maar is vooral gefocust op dameskappen. De cluster herenkappen komt er niet in voor. De inbreng van de theoretische component is veeleer beperkt. De vakgroep bepaalt het programma van de GIP en bewaakt de invulling ervan, maar legt te veel nadruk op nevenaspecten van de opleiding, zoals etaleren/presenteren. Hierdoor krijgen deze een te groot gewicht (40 tot 50 %) in de evaluatie van de GIP. Uitdagingen zoals het plannen van eigen werkzaamheden komen in de GIP niet voor.

Leerbegeleiding Leerlingen met problemen kunnen steeds bij hun leraar terecht. De vorderingen van de leerlingen voor de praktijk worden door de meeste leraren geïnventariseerd. De evaluatiegegevens, ook deze van de stages bieden onvoldoende informatie voor remediëring en/of verdieping. De frequente toepassing op modellen wordt echter wel voldoende opgevolgd. In deze context is inhalen en/of remediëren tijdens de contacturen mogelijk, maar de leraren rekenen erop dat leerlingen thuis extra oefenen. Door de gehanteerde evaluatie is het 'leren leren' bij de leerlingen voor de theoretische vakcomponenten nog te eenzijdig gericht op reproductie, wat niet de doelstelling van het leerplan is.

3.1.1.3 Engels in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan D/2004/0279/056)

Voldoet niet

De leerplandoelen noodzakelijk voor het bereiken van de eindtermen, worden niet altijd evenwichtig aangeboden. De leerlingenresultaten zijn zwak maar ze zijn niet gebaseerd op een valide evaluatie zodat ze geen correcte informatie geven over het bereiken van de leerplandoelen en het reële studiepeil van de leerlingen.

Onderwijsaanbod Vakbekwaamheid en inzet kunnen niet verhinderen dat de eindtermen en leerplandoelen onevenwichtig aangeboden worden. De schrijfopdrachten zijn onvoldoende afgestemd op de tekstsoorten aanbevolen in het leerplan en betreffen al te vaak creatieve steloefeningen in plaats van functionele schrijfopdrachten. De bedrijfscorrespondentie wordt niet altijd gekoppeld aan lees- en luisteractiviteiten en wordt in het vijfde jaar beperkt ingeoeffend. Eén van de gebruikte handboeken is bestemd voor een aso studierichting. Het cursusmateriaal is hierdoor slechts gedeeltelijk afgestemd op de noden van de leerlingen en op de behoeften van de studierichting. Er gaat veel tijd naar lees- en luisteropdrachten die voor de leerlingen op een te hoog verwerkingsniveau aangeboden worden en waardoor er te weinig tijd rest voor het inoefenen van betekenisvolle taaltaken. Positief is dat het onderwijs voldoende vaardigheidsgericht is en dat spreek- en gespreksvaardigheid frequent ingeoeffend worden. De organisatie op schoolniveau van didactische uitstappen en uitwisselingen leidt eveneens tot leersituaties waarbij de leerlingen ondergedompeld worden in de doeltaal. Deze activiteiten dragen ook bij tot de brede vorming en bevorderen de taalvaardigheid van de leerlingen en de interculturele competentie.

Evaluatiepraktijk De leraren zijn er nog niet in geslaagd de vaardigheidsgerichte onderwijspraktijk ook te vertalen in de evaluatiepraktijk. De evaluatie is onvoldoende representatief voor het geheel van de leerplandoelen. Bovendien ontbreekt het aan transparantie, enerzijds door gebrek aan duidelijke evaluatiecriteria voor spreek- en schrijfopdrachten en anderzijds doordat de scores voor de vaardigheidstoetsen van het dagelijks werk, nogmaals meegeteld worden in het examenresultaat.

Positief is dat in het dagelijks werk de verschillende vaardigheden frequent getoetst worden. De opdrachten voor schrijven zijn echter niet altijd valide: ze zijn onvoldoende gevarieerd en niet altijd afgestemd op de leerplandoelen.

De examens zijn voornamelijk gericht op kennisreproductie (woordenschattoefeningen, vertalingen, woordverklaringen) en toetsen ook lees- en schrijfvaardigheid. Ook hier is de toetsing voor schrijven niet altijd ingebed in een zinvolle situationele context waardoor het schrijfdoel ontbreekt en leerlingen niet aangespoord worden schrijfconventies in functie van het doelpubliek toe te passen. Ook het uitschrijven van dialogen komt nog voor als toetsvorm. Enkel in het tweede leerjaar vindt een mondeling examen plaats, maar hier wordt vooral gepeild naar kennis over teksten en niet naar de beheersing van de spreek- of gespreksvaardigheid. Het geheel van hierboven opgesomde elementen toont aan dat de zwakke resultaten van de leerlingen niet gebaseerd zijn op een valide evaluatie waardoor leerlingen geen correct zicht krijgen op hun reële studiepeil.

Leerbegeleiding Alle leraren gebruiken het Engels consequent als instructietaal. Het taalgebruik van de leraren is vlot en verzorgd en vormt een extra bron van luistertraining. In de lessen heerst een stimulerend leerklimaat: vooral in het eerste leerjaar is de communicatie laagdrempelig en worden leerlingen uitdrukkelijk aangemoedigd tot interactie. In het algemeen wordt het onderwijsleergesprek gebruikt als werkvorm, maar ook klasdoorbrekende werkvormen worden gehanteerd. De taalvaardigheid van de leerlingen wordt niet in kaart gebracht. Er is wel aandacht voor preventieve leerbegeleiding (dyslexiechart) en remediëring. De vakgroep overlegt over evaluatiecriteria voor schrijf- en spreekopdrachten maar deze hebben nog geen ondersteunende rol in het leerproces van de leerlingen.

Uitrusting De leerlingen volgen les in ruime lokalen die meestal uitgerust zijn met een computer met internetverbinding en projectiemogelijkheid. Het gebruik van audiovisueel materiaal voldoet. De klasopstelling – veelal de traditionele busopstelling – is niet bevorderlijk voor communicatie en interactie tussen de leerlingen. Leraren maken gebruik van ICT om het rendement van het leerproces te verhogen door extra digitale verwerkingsoefeningen aan te reiken. Klasgroepafhankelijk wordt gebruik gemaakt van een pc-lokaal om digitale correspondentie in te oefenen.

Deskundigheidsbevordering In de vakgroep is de dynamiek aanwezig om verder te groeien naar samenhang en gelijkgerichtheid. De vakgroep maakt afspraken over het gebruik van de doeltaal, over preventieve en remediërende leerbegeleiding en over didactische uitstappen. Er is aandacht voor professionalisering, maar de nieuw verworven inzichten worden nog onvoldoende geïntegreerd in het onderwijsproces. Opvallend zwakke studieresultaten worden nog niet geanalyseerd en worden toegeschreven aan de studiehouding en capaciteiten van de leerlingen. De studieresultaten leiden onvoldoende tot reflectie en zelfevaluatie over het eigen pedagogisch-didactisch handelen met betrekking tot het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk.

3.1.1.4 Frans in de A-stroom (leerplan D/2010/7841/014)

Voldoet

De eindtermen en leerplandoelen worden in voldoende mate bereikt. Het onderwijs- en leerproces is voldoende gericht op de verwerving van de receptieve en productieve vaardigheden. De evaluatiepraktijk gaat na of de eindtermen en leerplandoelen bereikt worden. De leerbegeleiding is aangepast aan de noden van alle leerlingen.

Onderwijsaanbod De eindtermen en leerplandoelen worden voor de vijf vaardigheden evenwichtig en quasi volledig aangeboden. Er is een gelijkmatige aandacht voor de receptieve vaardigheden. Het gamma van tekstsoorten aangereikt door de eindtermen en het leerplan, wordt volledig geëxploreerd. Narratieve teksten komen minder frequent aan bod maar worden wel aangereikt. Er is gerichte aandacht voor de productieve vaardigheden, die voldoende structureel worden ontwikkeld. Zowel spreek- als gespreksvaardigheid worden voldoende frequent ingeëoefend. Ook voor schrijfvaardigheid bewaakt men de opbouw van het beschrijvende naar het structurerende verwerkingsniveau. Positief is dat men consequent nastreeft om de grammaticale en lexicale component te integreren in het vaardigheidsonderwijs of toch minimaal de transfer naar mondelinge of schriftelijke productie te maken, onder meer door activerende werkvormen te hanteren. De organisatie op schoolniveau van didactische uitstappen leidt eveneens tot leersituaties waarbij de leerlingen ondergedompeld worden in de doeltaal. Deze activiteiten dragen ook bij tot de brede vorming en bevorderen de taalvaardigheid van de leerlingen en de interculturele competentie.

Evaluatiepraktijk De evaluatie is representatief voor de eindtermen en de leerplandoelen. De vakgroep heeft naar aanleiding van de nieuwe leerplannen de evaluatiepraktijk bijgestuurd. Doorheen het schooljaar worden de vaardigheden voldoende frequent getoetst zodat de leerlingen een correct beeld hebben van hun kunnen. De puntenverhouding in de examens spoort met het gewicht dat het leerplan aan de verschillende componenten toekent. De evaluatie voor luisteren en lezen in de examens voldoet. Er is voldoende variatie in de aangeboden oefeningen en tekstsoorten. De toetsing voor schrijfvaardigheid is niet altijd valide doordat de opdrachten niet systematisch afgestemd zijn op de eindtermen en leerplandoelen. Leraarafhankelijk streeft men ernaar lexicale en grammaticale leerinhouden te bevragen in functionele contexten. Vooral in de meest recente uitgewerkte examens (december 2012) sluit men prima aan bij de taaltaken vervat in de eindtermen en de leerplandoelen.

Leerbegeleiding Door het consequent gebruik van het Frans als instructietaal zijn de lessen een constante bron van luistertraining. Het taalgebruik van de leraren is verzorgd en ook de leerlingen zelf worden voldoende aangemoedigd om het Frans als voertaal te hanteren in de klas. Communicatieve werkvormen worden veelvuldig toegepast waardoor er een stimulerend leerklimaat gecreëerd wordt. Er wordt voldoende ingespeeld op de noden van de leerlingen. Anderstalige leerlingen met een taalachterstand voor Frans worden opgevangen in parallelgroepen of tijdens extra uren om de basiskennis en –vaardigheden te verwerven. Er is voldoende aandacht voor preventieve leerbegeleiding (dyslexiecharte en leerstrategieën). Positief is dat de vakgroep Frans de remediëringen van leerlingen digitaal in kaart brengt zodat leraren in vervolgjaren een duidelijk overzicht hebben van de reeds genomen begeleidingsinitiatieven. Voor spreekopdrachten worden beoordelingsfiches gebruikt die een ondersteunende rol hebben in het leerproces van de leerlingen.

Uitrusting De leerlingen volgen les in ruime lokalen die meestal uitgerust zijn met een computer met internetverbinding en projectiemogelijkheid. Het gebruik van audiovisueel materiaal voldoet. De klasopstelling – veelal de traditionele busopstelling – is niet bevorderlijk voor communicatie en interactie tussen de leerlingen. Leraren maken gebruik van ICT om het rendement van het leerproces te verhogen door extra digitale verwerkingsoefeningen aan te reiken. Leerlingen maken in klasgroep echter te weinig gebruik van het pc-lokaal voor het inoefenen van digitale correspondentie. Dit wordt wel opgevangen door naschoolse taken via de elektronische leeromgeving.

Deskundigheidsbevordering De dynamische vakgroep Frans vormt een reële hefboom voor kwaliteitsverbetering. Recent deed ze een beroep op de pedagogische begeleiding en vond ze op die manier een kritisch klankbord voor haar werking. De vakgroep besteedt aandacht aan leer- en leerlingenbegeleiding, deskundigheidsontwikkeling en evaluatiepraktijk. De verworven inzichten worden gemultipliseerd in de vakgroep en geïmplementeerd in het onderwijsproces. Er werd ook een eerste versie van een visietekst uitgewerkt. Door het frequent horizontaal en verticaal overleg bouwt men gestaag verder aan een stijgende gelijkgerichtheid.

3.1.1.5 Mode in de basisoptie Creatie en vormgeving (leerplan D/1998/0279/006)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet. De evaluatie is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod De meeste werkstukken zijn zorgvuldig gekozen en bieden voldoende mogelijkheden om de leerplandoelstellingen goed te realiseren. In samenwerking met het vak plastische opvoeding wordt de creativiteit van de leerlingen ontwikkeld. Er worden voldoende technieken aangeleerd en toegepast in diverse kwaliteitsvolle werkstukken en creaties. De thematische uitwerking is in ontwikkeling en nog niet voor alle uitgevoerde werkstukken even sterk. Het technologische proces wordt nog niet systematisch als stappenplan gehanteerd.

Evaluatiepraktijk De permanente evaluatie is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Vooral de productevaluatie is een voorbeeld van goede praktijk. Alle bewerkingen zijn voorzien van duidelijke beoordelingscriteria. De overzichtelijke evaluatiefiche bevat daarnaast ruimte om enkele algemene attitudes te beoordelen en gerichte feedback te verzamelen. Vakgebonden attitudes worden nog niet beoordeeld.

Uitrusting De vaklokalen zijn aangename werkruimtes en de uitrusting voldoet.

Leerbegeleiding Het leerproces wordt ondersteund door goed uitgewerkt cursusmateriaal. Soms worden zelfs enkele bedrijfsdocumenten geïntegreerd. Het jaarlijkse vakoverschrijdende toonmoment INSTALLation vormt het hoogtepunt van de jaarwerking. Dit professioneel event draagt bij tot een positieve uitstraling van de opleiding en daagt de leerlingen uit tot de ontwikkeling van creatieve totaalconcepten.

Deskundigheidsbevordering Het lerarenteam is vakbekwaam en dynamisch. Het leerplanconcept wordt optimaal geconcretiseerd door een intense samenwerking tussen de leraren mode en plastische opvoeding. Hun kritische ingesteldheid heeft de vakgroepwerking positief beïnvloed. Naast de informele overlegmomenten vergadert de vakgroep maandelijks en bespreekt ze meestal onderwerpen die de gelijkgerichtheid bevorderen (bv. de keuze van de thema's/werkstukken, afstemming van de leerinhouden en de ontwikkeling van leerlijnen, het bewaken van de verticale samenhang, keuze van jaarthema's). Alle leraren volgen geregeld nascholing.

3.1.1.6 Mode in tso tweede graad in de studierichting Creatie en mode (leerplan D/1999/0279/037A) en in tso derde graad in de studierichting Creatie en mode ((leerplan D/2001/0279/043)

Voldoet

De leerplandoelstellingen van de vakken creatie, kostuum- en kunstgeschiedenis, vormgeving en praktijk mode worden behoorlijk gerealiseerd. Het leerplanconcept wordt vertaald in bijzonder creatieve werkstukken en concepten. Over het algemeen is de evaluatie voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod Het leerplanconcept wordt degelijk geconcretiseerd in het leerproces. De vakken vormen één geheel met bijzondere aandacht voor de ontwikkeling van een eigen creatieve persoonlijkheid. De uitgewerkte opdrachten in creatie, kostuum- en kunstgeschiedenis, vormgeving en praktijk mode bewijzen de doelgerichte thematische samenwerking. De zorgvuldig opgebouwde leerlijnen worden voorzien van een thema met onder meer jaaropdrachten en vakopdrachten. Elk werkstuk krijgt minstens een draagbare en een experimentele uitwerking. Dit principe draagt bij tot het kwaliteitsvol aanleren van de basistechnieken met voldoende aandacht voor een degelijke afwerking en moeilijkheidsgraad. Daarnaast biedt de experimentele uitwerking alle mogelijkheden om door creatieve expressie te werken aan de eigen identiteit van de leerlingen. Er wordt ook ruime aandacht besteed aan de presentatie van het totaalconcept door middel van bv. installaties, portfolio's, presentaties op locatie, visuele aspecten, samenwerking met onder meer het studiegebied lichaamsverzorging.

In creatie worden de doelstellingen goed gerealiseerd. De expertise van de vakbekwame leraren op verschillende onderdelen (zoals beeldende kunsten en vaktechnisch) wordt zorgvuldig aangewend om de opdrachten te verdelen. Ook de thematische uitwerking van de opdrachten is een sterk punt.

De leerinhouden van het vak kostuum- en kunstgeschiedenis in de derde graad ondersteunen het vak creatie. De school vult ook in de tweede graad het keuzegedeelte in met onder meer het vak kostuum- en kunstgeschiedenis. Deze bewuste keuze illustreert de bijzondere aandacht voor de kunst en cultuur doorheen de opleiding.

Een ruim aantal kunstvormen en -stromingen worden aangeboord als inspiratiebron voor de eigen creaties en concepten. Het vak wordt opgevat als een verruiming voor de leerlingen waar de liefde en de interesse voor mode, cultuur en geschiedenis primeert.

De leerplandoelstellingen voor vormgeving worden behoorlijk gerealiseerd. De integratie van ICT en tekenprogramma's verloopt gericht. De leerinhouden met betrekking tot het marktonderzoek en het graderen missen voldoende diepgang.

De degelijke leerplanrealisatie in praktijk mode komt tot uiting in de degelijke kwaliteit van de afgewerkte opdrachten. Het evenwicht tussen de moeilijkheidsgraad/het afwerkingsniveau en de uitwerking van gedurfde creatieve/experimentele silhouetten is opmerkelijk. De link met het bedrijfsleven of de arbeidsmarkt zijn echter beperkt.

De school maakte gebruik van het gratis opleidingsaanbod van de VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling) dat nu enkel nog in de Se-N-Se-opleiding kan aangewend worden.

Evaluatiepraktijk

Over het algemeen is de evaluatie voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Vooral de productevaluatie in praktijk mode is goed uitgewerkt. De beoordelingscriteria zijn duidelijk bepaald en de evaluatiefiches zijn voorzien van gerichte feedback. In enkele vakken (vormgeving) ontwikkelden de leraren verdienstelijke procesevaluaties in de vorm van opvolgingsbundeltjes (tweede graad) en evaluatiedossiers (derde graad). In andere vakken wordt procesevaluatie soms herleid tot het beoordelen van vage, algemene gedragsattitudes. Vakgebonden attitudes worden nog niet beoordeeld.

Volgens de vakgroep peilen de examens in de vakken vormgeving en praktijk mode naar de zelfstandigheid van de leerlingen. De resultaten zijn echter zwak en worden verrekend in het dagelijks werk.

De geïntegreerde proef (GIP) bezit voldoende potentieel maar de organisatie is nog een aandachtspunt. Slechts enkele vakken van het specifieke gedeelte zijn betrokken bij de uitwerking. De opdrachtomschrijvingen zijn nog onvoldoende transparant en de beoordelingscriteria zijn, uitgezonderd de productevaluatie, vaag. De GIP als evaluatievorm is onduidelijk. De resultaten van alle jaaropdrachten worden als GIP beschouwd. Daardoor is de GIP geen proef of eindwerk maar worden er leerinhouden verworven die gedurende het schooljaar beoordeeld en gecommuniceerd worden als dagelijks werk en als GIP. De resultaten van de GIP-opdrachten worden niet tussentijds gerapporteerd

en de jurybeoordeling (eigen aan de GIP) wordt als afzonderlijk beoordelingsitem opgenomen in het eindrapport. De regelgeving stelt echter dat “het resultaat van de proef een belangrijk element zal vormen in de beslissing van de delibererende klassenraad”. Door de verwevenheid met de jaarresultaten is die rol onvoldoende transparant.

Uitrusting De vaklokale mode gecentraliseerd in de Z-blok zijn aangename ateliers en de uitrusting voldoet. De beschikbare werkruimte is, afhankelijk van de klasgrootte, soms beperkt.

De lokaaltoewijzing voor het vak kostuum- en kunstgeschiedenis is niet optimaal (vaklokaal muzikale opvoeding). Ondanks de mogelijkheden om te verduisteren en de gebruiksmogelijkheden van multimedia draagt het lokaal niet bij tot de sfeer van de opleiding en het inspirerend gebruik van presentaties, illustraties en documentatie in de andere modevakken, zoals het leerplan voorschrijft.

Leerbegeleiding In alle vakken wordt het leerproces ondersteund met goed uitgewerkt cursusmateriaal. In het vak vormgeving zijn enkele onderdelen toe aan actualisering. In de lessen heerst een aangenaam leer- en leefklimaat. Leerlingen worden gestimuleerd, individueel begeleid en uitgedaagd om hun grenzen op creatief vlak af te tasten. Het jaarlijkse vakoverschrijdende toonmoment INSTALLation vormt het hoogtepunt van de jaarwerking. Dit professioneel event draagt bij tot een positieve uitstraling van de opleiding en daagt de leerlingen uit tot de ontwikkeling van creatieve totaalconcepten.

Deskundigheidsbevordering Het lerarenteam is vakbekwaam en dynamisch. Het leerplanconcept wordt optimaal geconcretiseerd door een intense samenwerking tussen alle leraren mode. Hun kritische ingesteldheid heeft de vakgroepwerking positief beïnvloed. Naast de informele overlegmomenten vergadert de vakgroep maandelijks en bespreekt ze meestal onderwerpen die de gelijkgerichtheid bevorderen (bv. de keuze van de thema's/werkstukken, de ontwikkeling van leerlijnen, het bewaken van de verticale samenhang, keuze van jaarthema's). Alle leraren volgen geregeld vakgebonden nascholing.

3.1.1.7 Project algemene vakken in bso derde graad in de studierichting Haarzorg en in de studierichting Verkoop (leerplan D/2012/7841/026)

Voldoet niet

De eindtermen en leerplandoelen worden niet in voldoende mate bereikt. Niet alle leerplandoelen noodzakelijk voor het bereiken van de eindtermen worden effectief en met voldoende diepgang aangeboden. De evaluatie is niet valide en onvoldoende afgestemd op de eindtermen en leerplandoelen.

Onderwijsaanbod De vakgroep opteert voor een thematische invulling, waardoor maatschappelijk relevante onderwerpen aan bod komen, maar waardoor de eindtermen op de achtergrond dreigen te geraken. Illustratief hiervoor is dat de vakgroep graadoverstijgende leerlijnen voor de verschillende thema's uitgewerkt heeft, maar hierbij de eindtermen of leerplandoelen niet als uitgangspunt of referentiepunt neemt. Het cursusmateriaal vertoont bijgevolg lacunes wat betreft de doelen m.b.t. 'functionele taalvaardigheid', 'functionele rekenvaardigheid' en 'maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid'. Deze thema's worden onvoldoende behandeld als middel om leerdoelen te bereiken en zijn overwegend gericht op kennisoverdracht. De taaltaken zijn onvoldoende gericht op het tot stand brengen van functionele

communicatie zoals het leerplan voorschrijft. De leerlingen leren onvoldoende kwantitatieve gegevens verwerken in functionele contexten en wiskundige denkmethoden toepassen in praktische situaties. 'Organisatiebekwaamheid' wordt wel voldoende ingeoeft aan de hand van opdrachten die de leerlingen zelfstandig of in groep moeten plannen en uitvoeren. De leerplandoelen m.b.t. 'functionele informatieverwerking en – verwerking' en 'tijd- en ruimtebewustzijn' komen ook voldoende aan bod. Leraarafhankelijk dreigt echter ook hier de kennisgerichte aanpak de bovenhand te krijgen op de functionele benadering. Zo worden de thema's over WOI en WOII te weinig gelinkt aan hedendaagse wereldconflicten en aan de evolutie van dergelijke conflicten doorheen de tijd. Wat de invulling van de cluster 'maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid' betreft, deze varieert leraarafhankelijk van voldoende diepgang tot zeer oppervlakkig. De leerlingen krijgen daardoor onvoldoende kansen om kennis te maken met maatschappelijk relevante formuleren en procedures en de basisprincipes van sociale wetgeving en arbeidsrecht. Het thema 'budgetteren' is naargelang van de klasgroep te weinig afgestemd op het beheren van een gezinsbudget en het leren bankieren. Ook de mogelijkheden voor levenslang leren worden te weinig concreet geëxploreerd. Uit het cursusmateriaal en de jaarplannen blijkt ook dat bepaalde eindtermen verkeerd of te beperkt geïnterpreteerd worden. Hierdoor volstaat het leerstofpakket niet om het leerplan in voldoende mate te realiseren. Positief is wel dat de vakgroep inspanningen levert om de leerlingen in rechtstreeks contact te brengen met de realiteit via intra of extra muros activiteiten zoals een verkiezingsdebat of uitstappen.

Evaluatiepraktijk

De evaluatie gaat onvoldoende na of de leerplandoelen worden bereikt. Terwijl de vakgroep een permanente evaluatie vooropstelt, is er veeleer sprake van een gespreide evaluatie. Deze evaluatie is overwegend gericht op kennisreproductie zodat ze niet representatief is voor de leerplandoelen die in termen van vaardigheden en attitudes geformuleerd zijn. Illustratief is dat het evalueren van 'functionele taalvaardigheid' verengd wordt tot leesvaardigheid, steloefeningen (met onduidelijk doelpubliek), woordenschatverklaring en correct spellen. Doelen m.b.t. 'functionele rekenvaardigheid' en 'maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid' worden nauwelijks getoetst, waardoor de evaluatie een lage inhoudsvaliditeit heeft. De attitudes die inherent zijn aan de realisatie van de vaardigheidsdoelen worden niet expliciet betrokken in de evaluatie. De leerlingen worden ook zelden betrokken in het beoordelen van hun prestaties. Informatie over het verloop van het groei- en leerproces van de leerlingen wordt niet in kaart gebracht.

Leerbegeleiding De bredere leerlingenbegeleiding wordt op lerarenniveau voldoende opgenomen. De leraren staan open voor vragen en leraarafhankelijk zijn de werkvormen voldoende gevarieerd zodat de betrokkenheid van de leerlingen verhoogt. De taken en opdrachten zelfstandig werk of groepswork sluiten inhoudelijk voldoende aan bij de functioneel georiënteerde leerplandoelen. Daarbij worden procesevaluatie, evaluatie van organisatiebekwaamheid, attitudebeoordeling of vormen van zelfevaluatie weinig of niet systematisch toegepast. Ook de kwaliteit van de opdrachten wordt leraarafhankelijk onvoldoende bewaakt. De aandacht voor 'leren leren' en leerstrategieën als ondersteunend element van het leerproces is beperkt. Wel zijn er door de vakgroep recentelijk instructiekaarten, schrijfplannen en een opzoekboek uitgewerkt, deze zijn echter nog niet geïntegreerd in het lesgebeuren.

Uitrusting De schoolleiding heeft inspanningen gedaan om het vak qua accommodatie en logistiek in voldoende mate te ondersteunen en richtte enkele lokalen pav in. De uitrusting is echter nog niet in elk lokaal volledig conform de minimale materiële leerplanvereisten. Ophangkaarten van België en Europa en tijdsbanden ontbreken nog in de tweede vestigingsplaats. Eén pav-lokaal is uitgerust met up-to-date multimediacomputers. Eén klasgroep wordt niet ingeroosterd in een pav-lokaal wat het gebruik van ICT en andere hulpbronnen belemmert. Mits reservatie kunnen de leraren wel beschikken over laptops of informaticalokalen.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep pleegt geregeld overleg maar de formele vakvergaderingen behandelen vooral thema's van praktische en organisatorische aard. Agendapunten m.b.t. een leerplangericht curriculum, deskundigheidsbevordering, leerbegeleiding, evaluatie- en rapporteringspraktijk worden onvoldoende aangeraakt. Op vlak van diploma's is er binnen de vakgroep weinig complementariteit. Ten aanzien van dit gegeven werkt het professionaliseringsbeleid nog niet compenserend. Het ontbreekt bepaalde leraren aan gerichte professionalisering om de thema's leerdoelgericht uit te werken en te implementeren. Met betrekking tot het taalgebruik tijdens de lessen en in documenten bestemd voor leerlingen, wordt de voorbeeldfunctie leraarafhankelijk onvoldoende vervuld.

3.1.1.8 Toegepaste economie in tso tweede graad in de studierichting Handel-talen (leerplan D/2005/0279/015)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet in haar globaliteit. De evaluatie gebeurt transparant. Op het vlak van representativiteit en validiteit is de evaluatiepraktijk bevredigend. De materiële uitrusting stemt overeen met de leerplaneisen.

Onderwijsaanbod De meeste doelstellingen worden volgens de vereisten van het leerplan aangereikt. Toch worden niet alle leerplandoelen gerealiseerd. Zo wordt de documentenstroom van een handelsonderneming noch manueel, noch geautomatiseerd verwerkt. Bij de boekingen van de aankoopdocumenten, de verkoopdocumenten en de financiële documenten wordt in geen van beide leerjaren gebruik gemaakt van een didactisch boekhoudpakket. In het onderdeel verkopen worden de leerinhouden vooral theoretisch benaderd en is er te weinig aandacht voor het inoefenen van verkoopgesprekken. Soms worden er onderdelen aangesneden die het leerplan als uitbreidingsleerstof beschouwt zonder dat de vakgroep zich daarvan bewust is. Dit alles wijst erop dat de vakgroep nog te weinig oog heeft voor de leerplaneisen en het leerboek nog te weinig selectief gebruikt met het oog op de realisatie van de leerplandoelstellingen. Wel worden de leerinhouden voldoende diepgaand behandeld.

Evaluatiepraktijk De frequentie van de toetsing in de loop van het schooljaar beantwoordt aan het opzet van de school om een relatief groot gedeelte van het puntentotaal toe te kennen aan dagelijks werk. De toetsen worden steeds vooraf aangekondigd. Aan de lay-out van toetsen en examens wordt opvallend veel zorg besteed. Niet enkel bij examens, maar ook bij toetsen wordt bij elke vraag het puntentotaal vermeld. De vraagstelling is doorgaans representatief voor de leerplandoelstellingen, zij het dat de hiaten in het onderwijsaanbod weerspiegeld worden in de evaluatie. Aan de validiteit van de vraagstelling wordt soms afbreuk gedaan doordat nog teveel gepeild wordt naar minder relevante feitenkennis of naar begrijpend lezen. Ook worden soms doelstellingen bevraagd, die al in een vroeger examen aan bod kwamen. In verhouding tot de lestijden die het leerplan aan het onderdeel verkopen toekent, worden aan verkoopgesprekken maar een relatief beperkt aantal punten toegekend.

Leerbegeleiding In het tweede leerjaar heeft de leraar aansluitend bij het leerboek een werkbundel samengesteld. Daarin komen de uitwerkingen van de opdrachten uit het leerboek. Zodoende krijgen de leerlingen de beschikking over verzorgd studiemateriaal, dat hen houvast biedt bij het verwerken van de leerstof. In het eerste leerjaar is er hiervoor te weinig aandacht: slechts sporadisch worden in de leerlingennotities uitgewerkte opdrachten aangetroffen. Tijdens de lessen wordt in de mate van het mogelijke voor zelfstandig werk gekozen. Bij het inoefenen van de leerstof zijn er voor de leerlingen oplossingsleutels voorhanden. Oefeningen, die in de klas niet werden opgelost, moeten thuis worden afgewerkt en ter controle worden voorgelegd aan de leraar. Het elektronisch leerplatform wordt gebruikt voor het aanbieden van extra oefeningen. Aan het begeleiden van de leerlingen bij het leren maken van samenvattingen wordt nog onvoldoende aandacht geschonken. Bij de examenopgaven steekt een formulier waarop de leerlingen zichzelf kunnen evalueren. Die gegevens laten toe de behaalde resultaten beter te interpreteren en worden soms benut in de begeleidende klassenraad. Helaas vullen de leerlingen deze

zelfevaluatieformulieren niet altijd even zorgvuldig in. Eenmaal per week kunnen de leerlingen tijdens de middagpauze bij hun leraren terecht voor feedback bij afgelegde toetsen of voor bijkomende uitleg, maar van deze mogelijkheid wordt relatief weinig gebruik gemaakt. Voor zij-instromers worden vóór de start van het schooljaar inhaallessen georganiseerd.

Uitrusting Aan de minimale materiële vereisten is voldaan. In het vaklokaal beschikt elke leerling over een pc. De inrichting van het vaklokaal maakt zelfstandig werk mogelijk, maar leent zich minder tot groepswork.

3.1.1.9 Toegepaste economie in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan D/2011/7841/048 en D/2007/0279/001)

Voldoet

Het onderwijsaanbod voldoet in zijn globaliteit. De materiële uitrusting stemt overeen met de leerplanvereisten.

Onderwijsaanbod De doelstellingen die het leerplan oplegt, worden doorgaans aangeboden. Enkel met betrekking tot de onderdelen prijszetting, prijs-, verkoop- en voorraadstrategie zijn de overeenkomstige doelstellingen vorig schooljaar niet aan bod gekomen. Ook worden vaak kleine hiaten vastgesteld bij de onderliggende leerinhouden. Niet altijd worden rekenbladen gebruikt waar het leerplan die oplegt. De leerlingen worden onvoldoende vertrouwd gemaakt met de werking van een professioneel boekhoudpakket en van een administratief pakket voor voorraadbeheer.

De onderdelen 'aankopen en aankoopadministratie' en 'verkoop en verkoopadministratie' worden aangebracht binnen het kader van een virtueel kantoor.

Gekoppeld aan de geïntegreerde proef lopen de leerlingen in het tweede leerjaar gedurende twee weken bedrijfsstage. Die is gericht op het uitvoeren van secretariaatsaken en sluit daardoor minder goed aan bij het profiel van de studierichting. Tegen de regelgeving i.v.m. de stageovereenkomst en het stagereglement worden een reeks kleinere inbreuken vastgesteld.

Evaluatiepraktijk Conform de schoolafspraken wordt 40% van het puntentotaal toegekend aan toetsen en 60% aan examens. Binnen de vakgroep zijn er verschillen wat de toetsfrequentie betreft. Het aantal toetsen is niet steeds in overeenstemming met het relatief hoge cijfer dat de school aan dagelijks werk toekent. Om de leerlingen ertoe aan te zetten de leerstof dagelijks bij te houden, worden niet alle toetsen vooraf aangekondigd.

De examens beantwoorden onvoldoende aan het criterium van transparantie. Leraarafhankelijk wordt soms wel een puntenverdeling aangetroffen, soms niet. Als er een puntenverdeling is, dan is die enkel op het niveau van de hoofdvragen maar niet op dat van de deelvragen gespecificeerd. Op alle examens ontbreekt een puntentotaal. Niet altijd beantwoorden de vragen aan een leerplandoelstelling. Bovendien worden leraarafhankelijk soms minder belangrijke details bevroegd, terwijl de kerndoelstellingen over het hoofd worden gezien. Opvallend is het hoge kennisgehalte van sommige examens. Daarbij is de vraagstelling meestal ontdaan van elke contextuele inbedding en mist zij vaak eenduidigheid. Toepassingsvragen of inzichtelijke vragen komen in deze examens veel minder voor. Bij andere examens doet zich leraargebonden dan weer net het omgekeerde voor. Daar worden vooral inzichtelijke vragen gesteld,

waarvan het abstractieniveau soms zeer hoog ligt. Niet altijd is het puntentotaal dat aan sommige leerstofonderdelen toegekend wordt, in overeenstemming met het belang ervan. Het valt op dat sommige vragen beantwoord moeten worden met pen en papier, waar dit bij de aanbreng van de leerinhouden met behulp van een computer gebeurde. Dit is weinig consequent. Bij de verbetering van de examens worden de antwoorden niet geanalyseerd met het oog op eventuele bijstellingen.

Voor de geïntegreerde proef (GIP) voeren de leerlingen niet één, maar twee projecten uit. Het eerste project sluit aan bij de stage, het tweede bij het virtueel kantoor. Enkel voor het eerste project werd een opdrachtenbundel samengesteld. Naast het vak toegepaste economie zijn ook de taalvakken bij de GIP betrokken. Niet alle opdrachten hebben betrekking op één van beide projecten, waardoor zij afbreuk doen aan het geïntegreerd karakter van de proef. Semestrieel worden aan elk vak punten toegekend, waarbij het tweede semester verhoudingsgewijs zwaarder doorweegt. Ook worden er punten toegekend aan de stage, de schriftelijke en de mondelinge rapportering en een reeks attitudes. Op het GIP-rapport wordt geen onderscheid gemaakt tussen proces- en productevaluatie. Over het aandeel van beiden in het puntentotaal zijn geen afspraken gemaakt.

Leerbegeleiding De lessen verlopen doorgaans leraargestuurd aan de hand van het onderwijsleergesprek. Daarnaast wordt regelmatig gebruik gemaakt van zelfstandig werk. Bij leerlingenpresentaties wordt groepswork ingeschakeld. Regelmatig worden vakgerelateerde uitstappen georganiseerd of gastsprekers uitgenodigd.

Voor zij-instromers worden vóór de start van het schooljaar inhaallessen georganiseerd. Deze leerlingen krijgen in de loop van het schooljaar bovendien regelmatig overzichten van vroeger behandelde onderwerpen toegespeeld, waarmee ze zich kunnen voorbereiden op onderwerpen die later aan bod zullen komen in de les. Op een vaste weekdag kunnen de leerlingen tijdens de middagpauze voor bijkomende uitleg bij hun leraren terecht. Van deze mogelijkheid wordt slechts in beperkte mate gebruik gemaakt. Toetsen worden achteraf steeds nabesproken in de les. Leraargebonden varieert dit van het kort overlopen van de verwachte antwoorden tot het volledig oplossen van de vragen. Op het elektronisch leerplatform worden soms extra oefeningen aangeboden. Over het algemeen hebben de leraren te weinig aandacht voor het ondersteunen van hun leerlingen bij het leren verwerken van de leerstof: ze gaan er van uit dat de leerlingen wel uit zichzelf het onderscheid tussen hoofd- en bijzaken kunnen maken en achten hen in staat om zelf samenvattingen te maken. Maar of en hoe ze dit doen, wordt niet opgevolgd.

Uitrusting Aan de minimale materiële uitrusting is voldaan. In het vaklokaal beschikt elke leerling over een pc, die toegang biedt tot het internet en tot de benodigde kantoorsoftwarepakketten. Daarnaast is het lokaal voorzien van een printer, een telefoon en een fax.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëringmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respecteert de school voor gewoon secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Professionalisering

4.1.1 Aanvangsbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, doeltreffendheid, ontwikkeling.

Motivering

Het schoolbeleid hecht veel belang aan de ondersteuning van de beginnende leraren en verankert deze beleids optie in het schoolwerkplan. Daartoe blijft ze consequent lestijden besteden aan het coachen van beginnende leraren, interimarissen en stagiairs.

Twee professioneel gevormde mentoren ontwikkelden een visie op de aanvangsbegeleiding en een doordacht vormingstraject met individuele contactmomenten en groepssessies.

De mentoren ontwikkelden ter ondersteuning een onthaalbrochure en een traject dat voorziet in vormings- en begeleidingsaspecten. Het traject bestaat onder meer uit een kennismaking met de schoolwerking, coachingsgesprekken, klasbezoeken, leerbegeleiding, ervaringsuitwisseling enz. De school voorziet ook in een structurele administratieve ondersteuning van de mentoren (bv. afhandeling stage-aanvragen, bekendmaking vacatures).

Het aantal te begeleiden nieuwe leraren wordt evenwichtig verdeeld over de mentoren. Daarnaast krijgt elke beginnende leraar een peter/meter toegewezen die het vakinhoudelijke aanspreekpunt vormt. De rol van de mentoren is duidelijk omschreven. De mentoren focussen op het begeleiden in een sfeer van vertrouwen. De directie staat in voor de eindevaluatie. Ook de pedagogische begeleider wordt in het begeleidingstraject ingeschakeld.

De mentoren onderzoeken de doeltreffendheid en de effecten van de aanvangsbegeleiding. De beginnende leraren worden jaarlijks bevraagd over het gevolgde traject. Deze evaluatie vormt de basis voor het bijsturen en actualiseren van het vormingstraject.

De beginnende leraren bevestigen de degelijke kwaliteit van de aanvangsbegeleiding. De toegankelijkheid, de praktische ondersteuning en de open communicatie van de mentoren worden gewaardeerd en als een belangrijke meerwaarde ervaren. Daarnaast draagt de vlotte omgang met de collega's en de schoolleiding bij tot een soepele integratie in de school en de vakgroep, alsook tot hun algemeen welbevinden.

De mentoren volgen nog regelmatig nascholing en zijn aanhoudend op zoek naar verfijnings- en bijsturmogelijkheden.

Het schoolteam ervaart de opgebouwde expertise van de mentoren als een belangrijke meerwaarde voor de school. De open communicatie tussen het lerarenteam/peter/meters en de mentoren leidt tot een grotere betrokkenheid van alle betrokken actoren.

4.2 Welzijn

De resultaten van de controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

4.3 Begeleiding

4.3.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ondersteuning, ontwikkeling.

Motivering

De schoolleiding heeft recentelijk een visietekst met betrekking tot leerbegeleiding uitgeschreven die vooral vorm kreeg vanuit het zorgteam en het GOK-beleid. In deze visietekst worden een tiental doelstellingen vooropgesteld die vanuit de algemene visie van de school verantwoord worden. Er is geen afstemming van deze doelstellingen op referentiekaders aangereikt door de overheid, zoals bijvoorbeeld de leerplannen (het aanleren van leerstrategieën) en de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren'. De doelstellingen zijn ook onvoldoende geoperationaliseerd wat de controle op doeltreffendheid bemoeilijkt.

Zowel de schoolleiding, de klasleraren als het zorg- en GOK-team hebben een breed spectrum van preventieve en curatieve ondersteuningsmaatregelen uitgewerkt. Specifieke noden van leerlingen worden bij de start in kaart gebracht. Voor leerlingen met een geattesteerde leerstoornis worden handelingsplannen opgesteld waarin de individueel genomen sticordi-maatregelen vermeld worden. Het zorgteam zorgt hier voor een adequate omkadering van de betrokken leerlingen en vakleraren. Een voorbeeld van goede praktijk is het zelf samengestelde boekje 'Leerstoornissen: do's en don'ts' dat aan elke leraar bezorgd wordt en als leidraad dient voor de begeleidende klassenraden en voor het opstellen van begeleidingsplannen. In de eerste, tweede en derde graad ondersteunt de GOK-werking de aandacht voor 'leren leren'. Op uitvoeringsniveau blijkt echter dat de preventieve leerbegeleiding met betrekking tot het vak zeer leraarafhangelijk is. Er is aandacht voor studietips, voorbeeldvragen en het uitwerken van leerlijnen. Taakgericht werken komt frequent aan bod, maar leerlingen worden hierin niet altijd bijgestaan door een methodisch opgebouwd stappenplan.

Wat de curatieve leerbegeleiding betreft, worden op schoolniveau digitale remediëringsoefeningen voor taalonderwijs aangekocht, onderstreept men het belang van feedback na taken of toetsen en organiseert men begeleide huiswerkklassen en studie. Voor dit laatste is de omkadering echter beperkt. Ook de vakleraren nemen, vraaggestuurd, heel wat initiatieven tot remediëring, maar het ontbreekt hier soms aan een efficiënte organisatie en dito taakverdeling.

De informatiedoorstroom gebeurt via een elektronisch informatiesysteem waar enkel het directieteam en de zorgleerkrachten toegang toe hebben. De informatie voor de leraren wordt op papier aangevuld, doorgegeven en bewaard in 'klasmappen' en 'begeleidingsfiches'. Hierdoor is er geen helder overzicht van de remediëringsinitiatieven en dreigt relevante informatie verloren te gaan.

Gezien de recente visietekst, werd door de schoolleiding nog niet onderzocht of de vooropgestelde doelen ook effectief bereikt worden. De schoolleiding is er zich van bewust dat het hoge aantal C-attesten in de eerste en de derde graad en de opvallend zwakke studieresultaten voor bepaalde vakken in bepaalde studierichtingen vragen om een kritische reflectie m.b.t leerbegeleiding, zowel op schoolniveau als lerarenniveau. Er werden nog geen instrumenten ontwikkeld om de effecten van de genomen initiatieven te meten. Enkel in het kader van het talenbeleid werd voor de alfa-klassen (begeleiding van taalzwakke leerlingen) een tussentijdse evaluatie ontwikkeld met als doel de taalvorderingen in kaart te brengen.

De schoolleiding getuigt van voldoende responsiviteit en speelt in op de noden en verwachtingen van haar omgeving (zowel van leraren als van ouders en leerlingen) onder meer door kortelings over te stappen naar een digitaal leerlingenvolgsysteem om de remediëringsinitiatieven overzichtelijk in kaart te brengen en door volgend schooljaar verplichte nascholingen voor het hele team te plannen (bijvoorbeeld rond motiverende en activerende werkvormen). De veranderingsbereidheid is op schoolniveau groot en er is voldoende aandacht voor verdere ontwikkeling van de leerbegeleiding met als doel de kwaliteit ervan te verbeteren. Hiervoor doet de schoolleiding een beroep op het zorgteam, het GOK-team en de klastitularissen. Via hen worden tijdens teamvergaderingen en klassenraden nieuwe inzichten over leerbegeleiding verspreid. Uit het erkenningsonderzoek blijkt echter dat de implementatie van deze nieuwe inzichten zeer leraar- of vakgroepafhankelijk is.

4.4 Evaluatie

4.4.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ontwikkeling.

Motivering

De school heeft nog geen schooleigen visie op leerlingevaluatie ontwikkeld. Ze hanteert enkele krachtlijnen die hoofdzakelijk algemene en organisatorische aspecten bevatten, die echter afhankelijk van de studierichting/vakgroep een eigen invulling krijgen.

De schoolleiding gaat ervan uit dat leraren/vakgroepen zich voor de leerlingenevaluatie baseren op de kaders en richtlijnen die vervat zijn in de eindtermen en de leerplannen. Uit het erkenningsonderzoek blijkt echter dat niet alle leraren en vakgroepen even bewust het leerplan als uitgangspunt voor de evaluatiepraktijk hanteren. Daardoor is de evaluatie vaak onvoldoende valide en representatief voor de leerplandoelstellingen.

Ook ontbreekt een gemeenschappelijke visie op het beoordelen van de stage en de geïntegreerde proef (GIP).

De school verzamelt gegevens over de evaluatiepraktijk (bv. klasgemiddelden en vaktekorten). Deze gegevens hebben het beleid aangezet om evaluatie als aandachtspunt in de schoolwerking op te nemen en dit schooljaar al enkele initiatieven aan te sturen zoals onder meer het remediëringsschrift, de registratie van inhaallessen en de keuze van een digitaal registratiesysteem.

Zowel in het tso als in het bso hanteert men dezelfde verhoudingen tussen dagelijks werk (40%) en examens (60%). Een aantal vakken wordt permanent geëvalueerd en de resultaten worden verrekend in het dagelijks werk. Deze afspraken worden consequent toegepast. In de derde graad worden er twee examenperiodes gepland. Daarnaast kunnen maximum twee vakken per studierichting nog partieel getoetst worden. De efficiëntie van deze examens is onduidelijk (bv. praktijk). Ook het handhaven van de verhoudingen dagelijks werk/examens in het bso wordt momenteel in vraag gesteld.

De school wenst naast kennis en vaardigheden ook de persoonlijkheidsvorming van de leerlingen te beoordelen. Elke leraar kan vrijblijvend enkele algemene gedragsattitudes beoordelen. Momenteel maakt slechts een beperkt aantal leraren gebruik van deze mogelijkheid waardoor de beoordeling onvoldoende representatief is. De te beoordelen attitudes zijn niet eenduidig bepaald of omschreven en de beoordelingsschalen zijn te vaag om een groeiproces in kaart te brengen. Vakgebonden attitudes worden ook nog niet expliciet beoordeeld.

Het gebrek aan een visie op de organisatie van de GIP leidt tot een studierichtingsgebonden invulling op het vlak van de organisatie, de beoordeling en de rapportering over de GIP-resultaten. De GIP als evaluatievorm is onvoldoende transparant. Ook de opdrachtenbeschrijvingen en beoordelingscriteria zijn nog onvoldoende duidelijk.

In enkele studierichtingen wordt vanuit onder meer het engagement in pilootprojecten en/of het reflecterend vermogen van enkele leraren een dynamiek betreffende evaluatiepraktijk vastgesteld. Verdienstelijke initiatieven worden onvoldoende gedetecteerd en aangewend om kwaliteitsverbetering op schoolniveau te ondersteunen.

De resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs en gegevens over de doorstroming naar de arbeidsmarkt worden niet systematisch verzameld. De doeltreffendheid kan nog niet in kaart worden gebracht.

Andere evaluatiegegevens zoals bijvoorbeeld de deelname aan peilingsproeven, lage klasgemiddelden en/of een hoog aantal tekorten voor een vak leiden nog niet tot een kritische zelfreflectie in de vakgroepen en/of de bijsturing van het onderwijsproces.

Het directieteam, de pedagogische raad en de vakgroepen detecteerden een aantal knelpunten in de evaluatiepraktijk die geleid hebben tot een strikte opvolging en gerichte begeleiding door de pedagogische begeleidingsdienst.

Door de voortrekkersrol van de school in het pilootproject 'competentie ontwikkelend leren' in Haarzorg worden de leraren gedwongen tot zelfreflectie en een zoekende houding naar geschikte evaluatievormen om het leerproces in kaart te brengen.

De school heeft zich reeds geëngageerd in een ondersteuningstraject i.s.m. de pedagogische begeleidingsdienst rond evaluatiepraktijk dat volgend schooljaar van start gaat. De evaluatiepraktijk werd als beleidsprioriteit in het nascholingsbeleidsplan 2013-2014 ingeschreven.

Op dit ogenblik is de deskundigheidsbevordering op het vlak van evaluatie beperkt.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Sinds januari 2012 heeft de school een nieuwe directeur en adjunct-directeur. Dit directieteam heeft nog onvoldoende zijn stempel kunnen drukken op het beleid van de school. Daarvoor was de tijd te kort. Wel werden al een aantal nieuwe accenten gelegd.

Bij de beleidsvoering laat de schoolleiding zich bijstaan door een directieraad. Om de efficiëntie te verhogen werd de directieraad dit schooljaar sterk afgeslankt. Naast de directeur en de adjunct-directeur maken drie coördinatoren er deel van uit. De schoolleiding wil de directieraad op termijn laten uitgroeien tot een denktank, die de beleidslijnen uitzet. Momenteel gaat er nog te veel aandacht uit naar organisatorische en praktische zaken, die ook op een ander niveau kunnen behartigd worden.

De schoolleiding stelt zich toegankelijk op en heeft oog voor de noden van de teamleden. Zij neemt desiderata ter harte en tracht in de mate van het mogelijke continuïteit te bewerkstelligen bij de toewijzing van opdrachten. Zij is alert voor mogelijk ongenoegen, zoals blijkt uit de maatregelen die ze nam om de nieuwe taakinvulling van klastitularissen te verlichten. Om zicht te krijgen op het pedagogisch-didactisch handelen van de teamleden, heeft ze een administratieve controle uitgevoerd op het beschikbaar zijn van de noodzakelijke documenten. In een aantal gevallen heeft dit aanleiding gegeven tot het formuleren van werkpunten, die in een later stadium opgevolgd zullen worden. Nog dit schooljaar zullen functioneringsgesprekken plaatsvinden. Die zullen voorafgegaan worden door klasbezoeken.

Onder impuls van de directieraad en in wisselwerking met het personeel werd de schoolvisie tijdens het schooljaar 2010-2011 vernieuwd. Het proces werd afgerond met de formulering van de kernwaarden die voor de school centraal staan. Kansen geven, samenwerken, grenzen verleggen, professioneel handelen en zich engageren, vormen de centrale waarden. Tot hiertoe werden deze waarden nog niet verbijzonderd op school-, leraren- en leerlingenniveau en omgezet in concrete actieplannen op korte, middellange en lange termijn. Toch leeft de schoolvisie. In haar algemeenheid geldt ze als toetssteen en inspiratiebron voor het schoolbeleid. Ook levert de school inspanningen om de visie zowel intern als extern te communiceren. Er werd o.a. een logo ontworpen dat de kernbegrippen van de visie omvat en dat op alle schooldocumenten afgedrukt wordt.

Behalve de hiervoor reeds vermelde directieraad zijn er in de school nog verscheidene andere organen actief die een rol spelen in het besluitvormingsproces. Een van deze organen is de pedagogische raad. Die heeft als opdracht richtlijnen uit te werken in verband met pedagogische thema's (evalueren, remediëren, loopbaanbegeleiding, ...) en examenroosters op te stellen. Uit de verslaggeving blijkt dat de raad op pedagogisch gebied niet louter uitvoerend, maar ook beleidsmatig actief is. Dit wijst op een weinig heldere taakverdeling tussen directieraad en pedagogische raad. Tot vorig schooljaar was de pedagogische raad samengesteld uit vertegenwoordigers van de onderscheiden studierichtingen die door de schoolleiding waren aangeduid. Verder maakte ook de personeelsafvaardiging in het lokaal onderhandelingscomité (LOC) er deel van uit. Sinds dit schooljaar bestaat de raad uit personeelsleden die zich hiervoor op vrijwillige basis engageren. De vergaderingen worden bijgewoond door de directie. In de school is er ook een leerlingenraad. Die stelt zich niet tot doel de leerlingen bij het beleid te betrekken, maar wil hen verantwoordelijkheidszin bijbrengen door het organiseren van allerhande activiteiten. De school levert inspanningen om ook de ouders bij het beleid te betrekken. Helaas zijn slechts weinig ouders bereid om toe te treden tot de ouderraad, waardoor die een weinig actief bestaan leidt. Conform de regelgeving zijn in de school ook een lokaal onderhandelingscomité (LOC), een comité voor preventie en bescherming op het werk (CPBW) en een schoolraad werkzaam.

Recentelijk heeft de schoolleiding de vakwerking nieuw leven ingeblazen. Dit proces bevindt zich momenteel in een ontwikkelingsfase en heeft nood aan verdere aansturing en opvolging.

Enkel over de attestering, de vakantiewerken en de uitgestelde beslissingen verzamelt en analyseert de school systematisch gegevens. Die worden nog onvoldoende gekoppeld aan de onderwijsprocessen. Onlangs werd ook het welbevinden van de leerlingen bevraagd. Nog dit schooljaar zal ook het welbevinden bij een beperkt staal leraren worden onderzocht. In het verleden nam de school ook deel aan externe onderzoeken. De resultaten werden echter niet geanalyseerd met het oog op mogelijke kwaliteitsverbeteringen.

De school heeft nog geen globale visie ontwikkeld op het vlak van kwaliteitszorg, waarbij zij vanuit een zelfevaluatie een strategisch plan ontwikkelt, doelen vastlegt en actieplannen ontwerpt. Wel heeft de school voor de processen, die deel uitmaken van het GOK-beleid, visieteksten uitgeschreven en daaraan doelstellingen en actieplannen gekoppeld. Voor andere processen gebeurt dat niet altijd, waardoor die soms doelgerichtheid missen. Dat is bijvoorbeeld het geval voor de evaluatiepraktijk.

De school heeft haar visie op het talenbeleid uitgeschreven en deze sterk verankerd aan de vorige GOK-cyclus waarin onder meer het thema taalvaardigheid centraal stond. De visie werd geconcretiseerd in doelstellingen die vooral geformuleerd zijn op het leerlingenniveau. Het ontbreekt aan resultaatsgerichte doelstellingen op school- en leerkrachtniveau. De werkgroep talenbeleid is pas recentelijk gestart en heeft alle bestaande ondersteuningsinitiatieven geïnterpreteerd. Ook hier valt op dat acties om leraren te sensibiliseren en te trainen in het taalrijk lesgeven en evalueren nog achterop hinken. Op uitvoeringsniveau staat het taalgerichte vakonderwijs dan ook nog aan het begin van een ontwikkelingsproces. Voor taalzwakke leerlingen zijn er mooie voorbeelden van ondersteuningsmaatregelen. Ook sterkere leerlingen worden uitgedaagd dankzij de vele taalverrijkende binnen- en buitenschoolse activiteiten. Enkel voor de alfaklassen (ondersteuning voor taalzwakke leerlingen) wordt het leerrendement in kaart gebracht.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het taakgericht leerklimaat.
- De bekommernis om het welbevinden van de leerlingen.
- De brede en algemene vorming.
- De aanvangsbegeleiding.

Wat betreft het algemeen beleid

- De ontwikkelingsdynamiek van de nieuwe schoolleiding.
- De communicatie van de schoolvisie.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De doelgerichtheid en doeltreffendheid van de leerbegeleiding.
- De evaluatiepraktijk op school- en vakniveau.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het versterken van de participatieve structuren.
- De inhoudelijke aansturing en opvolging van de vakgroepwerking.
- Het bewaken van de kwaliteit van de onderwijsprocessen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor herenkappen in bso derde graad, derde leerjaar in de studierichting Haarstilist. (opvolging inspectie)
- De leerplanrealisatie voor project algemene vakken (pav) in bso derde graad in de studierichting Haarzorg en in de studierichting Verkoop. (opvolging inspectie)
- De leerplanrealisatie voor Engels in tso derde graad in de studierichting Handel. (opvolging inspectie)
- De leerplanrealisatie voor bio-esthetiek in tso derde graad, derde leerjaar in de studierichting Esthetische lichaamsverzorging. (opvolging inspectie)

Wat betreft de regelgeving

- De organisatie van de leerlingenstages in overeenstemming brengen met de inhoud van SO/2002/09. (opvolging inspectie)

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 3 BSO Haarstilis		X
Graad 3 BSO Haarzorg	X	
Graad 3 BSO Verkoop	X	
Graad 3 TSO Esthetische lichaamsverzorging		X
Graad 3 TSO Handel		X

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 01-03-2016 opnieuw een controle uit.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

7.3 Overige reglementering: regeling voor het vervolg

Het inspectieteam stelde volgende inbreuk(en) vast:

- De organisatie van de leerlingstages (omzendbrief SO/2002/09, d.d. 16/09/2002).

Om deze inbreuk(en) op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 01-03-2016 opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Luc Mondelaers de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	